Bijlage:
Een publieke juridische entiteit voor energie en mobiliteit:
Uitgangspunten en Vervolgstappen

Registratie nummer: GZDGCB1625191/1625194

Versie 1.0 27 augustus 2024

Gemeente Culemborg
Team Ruimtelijke Ontwikkeling/PPV
Auteur: Judith van Loon, Michiel Nanninga, Michèle van Leest

1. Inleiding

In deze bijlage bij het collegevoorstel over de governance (organisatie) voor het energiesysteem en mobiliteit in de stationsomgeving beschrijven we:

- welke uitgangspunten we definiëren voor de organisatie in een publieke juridische entiteit en waarom deze van belang zijn;
- wat vervolgstappen zijn in het proces om te komen tot deze organisatievorm.

De keuze voor een organisatievorm om energie en mobiliteit te organiseren is complex. Een juridische entiteit is nodig om opdrachtgever te kunnen zijn voor projectontwikkelaars die gaan realiseren dat wat we hebben ontworpen. Rolneming van de gemeente (regie) is in deze fase cruciaal. Hierbij willen we niet gaan over één nacht ijs en een zorgvuldig afgewogen keuze maken. Consequenties van de keuze op financieel vlak, risico's en perspectieven voor exploitatie en beheer van de systemen moeten goed in kaart worden gebracht.

De gemeente wil in een pre-ontwikkelfase een project starten waarin we met een deskundige voorkeurspartij werken aan een gedegen business case en een advies over de definitieve rechtsvorm waarin we de energievoorziening en mobiliteit gaan organiseren. De uitkomsten van het project (business case en advies) leggen we weer aan de gemeenteraad voor. Het project leidt tot een samenwerkingsovereenkomst, op basis waarvan oprichting met partijen kan worden geformaliseerd. Doel van deze pre-ontwikkelfase is om de haalbaarheid te onderzoeken met de intentie om te komen tot een publieke juridische entiteit met meerdere aandeelhouders voor energie en de organisatievorm te bepalen voor de koppeling tussen energie en mobiliteit. In deze fase nemen we nog geen stappen waar onomkeerbare financiële verplichtingen uit voortvloeien.
Uitgangspunten die voor de gemeente belangrijk zijn in deze organisatievormen worden in het project nadrukkelijk meegenomen. Deze uitgangspunten beschrijven we in deze bijlage. Na besluitvorming kan dan de entiteit worden opgericht.

In de bijlage 'Governance energie en mobiliteit' nemen we u mee in de processtappen die hebben geleid tot de vaststelling van het Masterplan Stationsomgeving op 27 juni jl. In het Masterplan beschrijven we hoe de wijkhubs en mobiliteit wordt vormgegeven, evenals het energiesysteem. De visie, ontwerpprincipes en uitgangspunten uit het Masterplan zijn leidend voor de verdere uitwerking van de systemen en voorzieningen in de ontwikkelfase.

Uitgangspunten/voorwaarden

De onderstaande uitgangspunten en voorwaarden zijn voor de gemeente Culemborg belangrijk in het kiezen van passend organisatiemodel.

Financiële uitgangspunten

- De gemeente hanteert kostendekkend als principe. Hierbij wordt ook gekeken naar het inzetten van rendementen voor benodigde investeringen (bijvoorbeeld voor uitbreidingen van hubs, diensten en infrastructuur).
- De beoogde diensten zoals warmtelevering en deelmobiliteit moeten betaalbaar zijn voor de eindgebruiker.
- De beoogde organisatievorm biedt voldoende transparantie over gemaakte kosten en opbrengsten en over tariefstelling van aangeboden diensten.
- De benodigde investeringen van de gemeente passen bij de financiële draagkracht van de gemeente op het moment van besluitvorming en de periode erna.

Toekomstbestendigheid

- Het beoogde organisatiemodel kan aansluiten op veranderende behoeften van de eindgebruiker en beschikbare technieken.
- Het gekozen organisatiemodel zorgt niet voor verplichte winkelnering waardoor de gemeente flexibiliteit verliest in het kiezen van een passend organisatiemodel voor andere wijken of buurten in Culemborg voor mobiliteit en/of energie.
- Mocht er gekozen worden voor een organisatievorm met een publieke juridische entiteit dan moet het mogelijk zijn beheers- en exploitatietaken (na afloop van de ontwikkelfase) over te dragen naar andere partijen.

Zeggenschap

- Het organisatiemodel moet passen bij de Culemborgse schaal. Dat betekent dat bewoners op een passende manier kunnen meedenken en meedoen.
- In de opzet van het organisatiemodel voor het energiesysteem, kijkt de gemeente nadrukkelijk welke rol een energiecoöperatie kan hebben in eigenaarschap en zeggenschap. Bijvoorbeeld door mede-aandeelhouderschap. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de warmte opwek, warmtetransport en warmtelevering in het energiehuishouden en wellicht ook de levering van elektra. Hier kunnen koppelkansen liggen met coöperatie eigenaarschap of zeggenschap over onderdelen van het te ontwikkelen mobiliteitsconcept.